

Simsons Treur-spel – Woordverklaring

Paratext 1 (Voorwerk)

Toe-eigening [N.B. REGELNUMMERRING AANPASSEN aan definitieve vormgeving!]

0. *Toe-eigening*: opdracht
0. *voorzienige*: wijze
7. *ezelinnenkinnebakkenkaakbeen*: onderkaak van een ezelin
8. *verdragen*: versjouwen
8. *strikken*: touwen
12. *bestierd*: bestuurd
13. *Juffrouw Flerezijn*: jicht
13. *Zanggodinnen*: de muzen, inspiratrices van de kunst
13. *U.E.*: u edele, u
15. *Momisten*: volgelingen van Momus, god van spot en kritiek

Eerdicht, op Simsons treurspel

1. *Zanggodin*: Melpomene, de muze van de tragedie
2. *ongeval*: ongelukkig lot
3. *voorbeeld*: voorafbeelding
- 3-4. *rots (...) uit Juda*: Christus
- 6-8. *woord...oprechten*: zie Richt. 13:5, 11-14
8. *oprechten*: overeind helpen
10. *leit*: ligt, schuilt
12. *vermetelheid*: arrogantie
12. *dorst (...) romen*: durft op te scheppen
13. *moedwillig geslacht*: onredelijk volk, nl. de joden
14. *haar*: hen
15. *den Siloë*: Christus, zie Gen. 49:10
16. *geduld*: lijdzaamheid
17. *waarde schaar*: geacht publiek
21. *getogen*: genomen
22. *huis*: de hel; het graf
23. *baanden*: lees: baande
24. *des nikkers*: van de duivel
26. *ambt*: taak
27. *'t ongelovig rot*: de Filistijnse bende
28. *de ogen*: het inzicht in Gods opdracht
31. *een hoer*: Delila
32. *varen*: vrezen
33. *mat*: afmat; *loze treken*: listige streken
34. *die... kreunt*: die voor geen macht terugdeinst
35. *roemers*: pochers
36. *wonder stoft*: luidruchtig opschept

38. *prinsen*: bewindslieden
39. *die... mond*: die gemakkelijk Gods naam misbruiken
41. *zo mildelijk*: in zo ruime mate
42. *Phoebus*: Apollo, god van de dichtkunst
42. *Pallas*: Pallas Athene, godin van de wijsheid
43. *Olymf*: de berg Olympus, waar de Griekse goden woonden
44. *Jehova*: God; *heilige*: christelijke
45. *wilg'geëerden*: welgeëerde, hooggeachte
46. *wuften*: lichtzinnige
48. *uwe... woning*: uw kleine lichaam

Op den Simson

3. *natures wezen*: de essentie van het afgebeelde
5. *overeeuws geschicht*: eeuwenoude geschiedenis
6. *laat... naneven*: in de herinnering van het nageslacht bewaart
9. *schier*: bijna
11. *wracht*: teweegbracht
12. *'t verborgenst... secreten*: de diepste geheimen van de natuur
16. *kruiden*: planten
19. *leên*: ledematen, gestalte
21. *min*: minder
23. *den dullen... zin*: de kwaadaardigheid van de razende Mars
29. *ons... glans*: het pleziert ons om uw roem
30. *lauwerkrans*: nl. dit gedicht

Inhoud [N.B. REGELNUMMERING AANPASSEN aan definitieve vormgeving!]

1. *voorbeeld*: voorafbeelding
2. *nauw... sterkte*: bijna ongeloflijke kracht
3. *U.L... konstliedige*: ulieden, allen kunstliefhebbers
4. *hertog*: leider
- 4-6. *bezint(...)* dat hij: inziet dat hij
4. *door... hebben*: doordat hij zich teveel heeft laten meeslepen door
6. *Gazareense*: vrouw uit Gaza; *verloofder Gods*: met God verbonden man
- 6-7. *als geheel verzot*: bijna gek wordt
8. *krijgelzinnige*: oorlogszuchtige; *verzoekt*: lees: verzoeken
9. *dewijl*: omdat
11. *lagen leggen*: in de val lokken
14. *minpleger*: Simson
15. *doordien*: omdat
15. *d' Hebré*: Simson; *achterdenken*: argwaan; *tuilt... met*: de draak steekt met
16. *curieuze*: nieuwsgierige, eigenaardige; *bedinge*: smeekbeden
17. *prooie*: krenge
18. *matte*: putte uit
18. *Daniet*: Simson, lid van de stam van Dan
19. *vrij*: zeer

- 20. *ontziggelijke*: ontzaglijke, machtige
- 21. *spilt*: doorbrengt
- 23. *Dagon*: hoofdgod van de Filistijnen
- 24. *van*: op
- 26. *dertele tijdkortinge*: wellustig tijdverdrijf
- 27. *veroorzaakt*: aangespoord
- 30. *kalomnen*: kolommen, pilaren
- 30. *voorhank*: gordijn waarachter het heiligste deel van de tempel lag
- 31. *waarop*: nl. op het dak
- 33-4. *lerende [...] den waren Simson*: leert de ware Simson ons dat
- 35-6. *Ten eerste*: zie Num. 6:1-8
- 37. *Ten tweede*: zie Jezus Sirach 12:10
- 38-9. *Ten derde*: zie Deut. 32:35, Rom. 12:19, Hebr. 10:30
- 40. *vorder*: verder; *regel*: het motto van het spel

Eerdicht

- 1. *den Mercurist*: dienaar van Mercurius, god van de welsprekendheid; *defte reden*: verheven betoog
- 2. *voorbeeldt*: laat zien; *zweit...keert*::heen en weer slingert, ja verandert
- 3. *Waard' is*: terecht wordt
- 4. *mits*: omdat; *braaf*: voortreffelijk
- 5. *nabotsings... voorleden*: nagebootst naar het verleden
- 6. *laas*: helaas; *mins... beheert*: de knellende liefdesband zijn weg naar het heil regeert
- 7. *geldgiers aard*: hebzuchtige aard
- 8. *som*: sommigen
- 12. *vrij...land*: de Nederlandse Republiek; *houdt vreed*: bewaar de vrede; *Waarheids licht*: het licht van Christus
- 13. *d' zond' haat*: haat de zonde
- 14. *zijn wraaks beloning*: de wraak van Simson op de Filistijnen

Klinkdicht

- 0. *Klinkdicht*: sonnet
- 3. *zo... mis*: als ik me niet vergis
- 4. *verloofder Gods*: de met God verbonden man; *Monoachs zoon*: Simson
- 6. *schier*: bijna
- 8. *vlerken*: vleugels
- 9. *baken*: waarschuwing
- 12. *op...trekken*: over zichzelf kan afroepen
- 12-3. *d'ongesloten mond ...ontdekken*: zie Micha 7:5
- 14. *afmaalt*: afschildert

Personagelijst

Scherprechter: beul

